

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin, brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin, za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Družba sv. Cirila in Metoda — Schulverein — Lega Nazionale. — Politične vesti. — Rusija po revoluciji. — Štajersko: Od treh strani proti Mariboru. — Koroško: Razmere koroških Slovencev v državnem zboru. — Primorsko: Pismo iz Trsta. — Kranjsko: Razno. — Umetnost. Prosveta. Podlistek: Binkoštna nedelja na praški razstavi.

Družba sv. Cirila in Metoda — Schulverein — Lega Nazionale.

Nemško šolsko društvo in italijansko, ki sta naperjeni v prvi vrsti zoper slovensko mladino, torej zoper bodočnost slovenskega naroda, sta že imeli letos svoj občni zbor. In na obeh se je poudarjala sloga kot oni činitelj, ki je vzrok vsega napredka, ki je blagoslovil oba naša smrtna sovraga, da vihtita kopje in kličeta na smrt ali zmago.

Vsi naši listi so poudarjali, da nam preti od Schulvereina zato še večja nevarnost, ker so Nemci na skupščini v Celovcu poudarjali odločno edinost, in se je ta tudi pokazala. Vsi so glede tega enako pisali, ali klerikalni listi so k temu še dodajali klavzulo, češ, pri nas gre pa vse narobe, ker so liberalci razdrli slogo v družbi Sv. Cirila in Metoda, ker so pometali naše pristaše iz odbora. Liberalni listi pa so dodajali n. pr. sledečo opazko: Klerikalci na Slovenskem pa delajo z vso silo proti Ciril-Metodovi družbi in še imajo drzno čelo se imenovati narodne!

Torej sta obe stranki vdarili druga po drugi, kar je zelo zabavno in poučno. Prva pravi: „Ti si kriva, da sem se skregala s teboj“, druga pa pravi: „Ti si kriva, da si skregana z menoj!“ Zares je to humoristično in ščegeta srčno mreno. Tak boj na domačem dvorišču, za

Binkoštna nedelja na praški razstavi.

(Konec.)

Videli smo dosti, jedli in pili smo dosti, hoče se nam zabave. Imamo je v tem kotu razstave dovolj. Takoj ob cesti nas vabi kinematograf Royal Bio, toda to smo videli že v Ljubljani in ne bomo izgubljali časa. „Zakleti grad“. To bo nekaj za nas. Plačamo 10 kr. in vstopimo. Vsprejme nas vase popolnoma temen hodnik. Pred seboj že slišimo obupne vsklike rahločutnih dam, ki jim temni hodniki srednjeveškega viteškega gradu s svojimi strašnimi prizori vzbujajo strah in grozo. Naenkrat tudi mi začutimo nekaj podobnega. Mrzla sapa potegne iz zidovja, da si skoraj ne upamo dalje. Vleče nam pod noge in vznemirja moderni ženski svet. Tla pod nami se začno tresti, na levi vidimo bele človeške kosti, ostanek nekdanje žrtve surovega časa, na desni nas pozdravlja podgana v razsvetljenem oknu. Prestrašeni kliči pred nami in za nami. Temni hodniki se vijejo dalje. Nazadnje se brez posebne nesreče prikaže zopet beli dan. Nasproti temu srednjeveškemu gradu stoji moderni „izlet na mesec“. Spomnimo se takoj na nesrečnega ali srečnega gospoda Broučka, ki je prvi prišel na mesec. Ker naše

ozidjem pa preži sovražnik in nam zažiga streho nad rodnim domom.

Glede skupščine „Lega Nazionale“ pa so pisali n. pr. takole: „Lega“ nas napada na jugu, „Schulverein“ na severu — slovenski klerikalci pa bojkotirajo in razdirajo našo Ciril Metodovo družbo. — „Slovenec“ pa gre in zapiše: „V italijanski šolski družbi ne poznajo domačih političnih razlik. „Lega“ jim je najvišja narodna institucija, podobna, kakor je lepo rekel nek govornik, solnčni svetlobi, ki združuje vse barve spektra v eno.“ — Kot vidimo, se je tu ponovila ista komedija, ista hinavščina na obeh straneh. In to v zadevi najvažnejšega narodnega društva, ki bi imelo biti del našega srca in naša ljubezen.

Proti dvema sovražnikoma se ima boriti naša šolska družba, uničevati mora kužne rane, ki jih zadaja Lega Nazionale našemu narodnemu telesu, in zdraviti mora strupene udarce, ki nam jih seka Schulvereinski učitelj. Lega odtujaše nad 800 večinoma slovenskih in hrvaških otrok maternemu jeziku, njen letni dohodek znatno presega tristo tisoč!

Delovanje Schulvereina je še silnejše, uspehi še večji! Lani je dobil v svojo blagajno nad šeststo 36 tisoč! Od tega je daroval za Štajersko najvišjo vsoto, ustanovil je tam v času enega leta štiri nove šole, število slovenskih otrok, ki jih hrani s strupom sovraštva do slovenske matere, je ogromno!

Primerjajmo s tem delovanje naše ponižne šolske družbe! Ali je primera sploh mogoča?

Par razredov, in v njih par sto slovenskih otročičkov! Italijanska in nemška šolska družba ne vzgajata svoje nemške dece, ampak odtujeta, potujčujeta skoro zgolj slovensko deco, naša družba pa še ni videla v svojih šolah

cenjene in radovedne dame ne vedo, kako se je to zgodilo, jim takoj razložimo. Gospod Brouček je bil praški hišni posestnik, bogat, debel Pražan z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi te vrste ljudij. Največje težave v svoji hiši je imel z umetniki. Ko ga je neki slikar „prvega“ nekega meseca razjezil s tem, da mu ni pravočasno plačal stanarine, je g. Brouček od jeze pri Würflu na Vikarki (znana gostilna na Hradčanih) spil vrček ali dva več nego po navadi vsak dan. K Würflu na Vikarko je hodil tudi učen profesor, ki je razlagal gospodu Broučku in drugim tovarišem svojo učenost. Ker gospod Brouček ni hotel biti zadnji, je rad govoril o važnih vprašanjih. Ono noč je bil pogovor o privlačnosti zemlje in meseca. Ko se je gospod Brouček pozno zvečer vračal z Vikarke domov, je bil skoraj čisto pozabil na umetnika, mislil je samo o tem, kako bi bilo, ko bi imel mesec večjo privlačnost nego zemlja. Po čudni usodi je bilo gospodu Broučku dano, da je takoj izkusil, kako je to, kajti naenkrat so se obrnile njegove noge navzgor in mesec je vlekel gospoda Broučka nad Hradčani skozi nebeske višave k sebi. Kaj se je potem zgodilo, je natančno napisal slavni Sv. Čech v svojem „Izletu g. Broučka na mesec“. Isti g. Brouček

enega tujerodnega otroka! V tem tiči bistvena razlika njihova. In dalje!

Ital. in nemška šol. družba delata s stotisočaki, mi pa z revnimi tisoči, ki si jih skoro dobesedno pristrada slovenski narod! Zato pa seveda delajo oni složno, bore se roko v roki, mi pa se prijateljski prepiramo za oslovo senco. Pri Nemcih hodijo na skupščine schulvereinove ministri, pozdravljajo jih deželni glavarji, sploh velmožje nemškega naroda! Pri nas so doslej obiskavali šolske skupščine največ dijaki, kak učitelj, kak kaplan; ostala slovenska inteligenca je vihala nos in ostala doma. Zdaj še kaplanov ne bo, in zborovali bodo sami dijaki; saj še odbornikov prepogosto ni k skupščinam.

Jasno je, da nas dosedanji način naše borbe ne pripelje na zeleno vejo; vse naše rodoljubstvo in domoljubstvo je bilo in je samo lepo besedičenje in nekak šport, naroden šport. Odvažnosti in resnosti in največje požrtvovalnosti nam je treba, da kljubujemo sovražnemu pritisku. Na severu in jugu, od obeh strani nam grozi boj na življenje in smrt, zato ne utegnemo pripraviti se, spletkariti in besedičiti.

Schulverein in Lega Nazionale nam bouda glasen opomin! Predvsem nam kličeta:

Združite svoje vrste napram usodnemu njihovemu prodiranju, strnite slovenske vrste v obrambo našega narodnega obstoja. Tu morajo nehati vsa nasprotstva, ki so večidel samo navidezna in poiskana. In ako bi bila tudi resnična, morajo stopiti vstran pred suverenostjo slovenskega naroda! Zakaj on je bolnik, in gre se za njegovo življenje! Glede narodovega obstoja moramo biti samo Slovenci in prav nič drugega.

Proti prodiranju tujinstva na slovenski zemlji imamo razna brambena sredstva. Predvsem so to naša prosvetna in gospodarska dru-

je po enakem naključju napravil pozneje tudi izlet v 15. stoletje, ki ga bomo menda kmalu imeli v slovenskem prevodu. Nas zanima za enkrat le izkušnja g. Broučka na mesecu, zato vstopimo. Vsaj ne bo treba čitati, ali celo kupovati knjige, kar bi bila gotovo izguba časa in denarja. Tukaj imamo vse za 10 kr.: Naenkrat se začnemo dvigati, ali boljše rečeno: zemlja se umika pod nami in začutimo se v sferah svobodnih nebeščanov. Na mesecu smo. Vsa pokrajina nam to dokazuje. Vendar istih dogodkov, izkušenj in občutkov, ki jih je imel presrečni g. Brouček, mi nimamo in zato morda nezadovoljni zapuščamo mesec. Je pač samo 10 kr. Gospod Brouček pa je moral izgubiti trimesečno stanarino svojega slikarja, torej za več denarja — tudi več blaga. Zato umetniki in umetnosti niso brez pomena na svetu. In ko bi ne bil živel slavni Sv. Čech, bi morda do danes ne vedeli, kaj se je zgodilo gospodu Broučku in tudi mi bi ne bili prišli tako po ceni na mesec.

Stopimo dalje. Pred nami stoji velikanski slon. Velik je tako, da je v njegovem trebuhu cela gostilna in pod njegovim truplom velika senčna restavracija — prvega praškega pivovarja. Ako smo pri svoji poti na mesec postali

štva. Podpirati jih, udeleževati se delovanja teh društev, dati jim gmotno in moralno zaslombo, je sveta dolžnost vsakega Slovenca.

Proti Schulvereinu in Legi imamo posebej družbo sv. Cirila in Metoda, ali samo ona ne more storiti vsega proti tako silnemu navalu tujinstva. „Stremiti moramo za tem, da vzgajamo in vzgojimo ves narod v vseh njegovih slojih prav šovinistično narodno. Nacijonalni moramo biti od temena do tal. V tem oziru apelujemo zlasti na srce slovenskega učiteljstva. Ne samo abc, ne samo enkrat ena, naj bo učni predmet! Poglavitni predmet naj bo vzgoja poverjene mu dece v strogo nacionalnem oziru. Ne potrebujemo dobrih državljanov, potrebujemo zavednih, ponosnih Slovencev! Slovenija nam gre nad državo.

Politične vesti.

Državni zbor je v soboto rešil državni proračun. Zanj je glasovala znatna večina, ter z malimi izjemami vsi slovenski poslanci. Klerikalni „Slovenski klub“ je do zadnjega moža stal za vlado, iz „Jugoslovanskega kluba“ pa se je par poslancev vzdržalo glasovanja. Tako so zopet enkrat naši poslanci pred vlado ponižno uklonili vrat, in bo še nadalje pela šiba germanizacije po naših plečih. In naši zastopniki izkazujejo takšni vladi usluge! — Za proračunom so prišli na vrsto nujni predlogi.

Vseslovanski kongres. Poslanec Hlibovický je dobil iz Petrograda vest, da ruski delegati ne morejo na vseslovanski kongres, ako bode priznal samostalnost Ukrajincev. Kongres se ima vršiti 12. julija t. l. v Pragi. Program mu je naslednji: Ustanovitev slovanske banke, organizacija časnikarstva in knjižarstva, razstava v Moskvi l. 1911, organizacija prosvete in šol, gospodarski kurzi, organizacija slovanske turističke in sokolstva i. t. d. Slovanski odbori so že izvolili svoje odposlance, iz Petrograda jih pride 12, iz Moskve pride predsednik okto-ristov, Gučkov, Poljaki pošljejo devet delegatov. Od vsake jugoslovanske narodnosti so poklicani po štirje zastopniki. Varšavska „Nova Reforma“ piše glede na praški sestanek: „Realisti in narodni demokrati poljski so se takoj izjavili, da gredo v Prago. Postrani se je držala samo „Poljska narodna zveza“, ki je imela vse to slovansko gibanje samo za moskovski panslavizem. A zadnji čas se je odločila poslati v Prago svoje zastopnike. Omenjeni list pravi, da je od Poljakov v Rusiji odvisen ves uspeh.

Dunajski Čehi so nastopili ostro proti naučnemu ministru Marchetu, ker s praznimi izgovori odreka odlični češki šoli Komenskega pravico javnosti. Dne 17. junija so priredili dva obilno obiskana shoda, katerih se je udeležilo nad 20 čeških poslancev raznih strank, tudi soc. demokratske. Poslanec prof. Drtina je ostro

žejni, kakor se je bilo zgodilo tudi prvemu izletniku g. Broučku, ki do danes mesečnom ni odpustil omejenosti, ker še niso iznašli piva in pivovarjev, vsedemo se lahko z mirnim srcem v senco gorostasnega slona in si damo čašo praškega „primatorja“. Pred nami se zbira ljudstvo pred velikanskim kolotočem (vrtača), ki je pa zaprt. Ako hočemo nekoliko izkusiti svojo vrtoglavoost, lahko plačamo 20 kr. in se peljemo v elegantnih kočijah, ali pa pojezdimo na mo- gočnih konjih.

Ko smo se navozili in najezdili ter se iznebili nekoliko grošev, odidemo naprej; kmalu se moramo ustaviti, kajti zaradi gnječe ne moremo dalje. Vse se smeje. Kaj je tu? No, tu je „skluzovka“. Slišali smo to ime gotovo že v mestu, če ne pa vsaj na poti v tramvaju. Slovensko bi rekli temu drsalnica, stvar sama pa nosi posebno ime „topogon“. Hočemo li poskusiti, kako se drsi po polževsko zavitem koritu navzdol, plačajmo 15 kr. in vstopimo. Niti iti nam ni treba. Stopimo na širok jermen in gre samo. Ako smo stopili hitro in se nagnili naprej, gre stvar gladko, če ne, izgubimo ravnotežje, lovimo se za držalo in ne pridemo naprej, čeprav se tla sama pomikajo pod nami. Množici napravimo s tem mnogo smeha. Ko pridemo

kritikoval postopanje naučnega ministra, za njim so govorili drugi poslanci in zahtevali čeških šol na Dunaju in po Niž. Avstrijskem. Duhovnika — poslanca dr. Horský in dr. Zaruba se nista prav nič menila za to, da se dr. Lueger in njegova družba nazivljejo krščanske socialce, marveč sta brez pardona ožigosala postopanje teh ljudi. Pozivala sta češko prebivalstvo na odpor proti politiki dr. Luegerja ter sta izjavila, da postopanje proti češkim otrokom na Dunaju ni ne krščansko, ne socialno. Pri nas pa mislijo klerikalei, zlasti njihova najbolj „modra glava“ dr. Krek, da morajo iti za dr. Luegerjem čez drn in strn, in če treba tudi proti lastnemu narodu! — Sprejeta je bila resolucija, v kateri zborovalci zahtevajo, ker je češki jezik priznan kot na Nižje Avstrijskem v deželi navaden jezik, da se da Čehom primerno število šol na Dunaju in na Niž. Avstrijskem.

Slovanska banka. Dne 24. m. m. je bila na Dunaju konferenca zastopnikov slovanskih bank, na kateri so vsi navzoči zagovarjali začetek subskripcije za utemeljenje slovanske banke. Za sedaj je že zagotovljenih 50 milijonov kron delniškega kapitala za banko. Posebni od Jugoslovancev izbrani odbor bo zastopal v Pragi jugoslovanske interese.

Splošno oboroževanje. Severnoameriške Zedinjene države so sklenile uvesti stalno vojsko 250.000 mož, angleški koloniji Kanada in Avstralija se oborožujeta; prva bo nastavila sto tisoč mož deželne brambe in lastno torpedno brodovje, druga hoče uvesti splošno brambno dolžnost in zgraditi nekaj križaric. Anglija misli na močno povečanje armade na kopnem. Švedi zgrade novo brodovje in pomnože armado na kopnem za 33%. Danska naroča topove in gradi trdnjave, Nemčija gradi ladjo za ladjo in pomnoži armado vsako leto za 5-8 bataljonov. Italija hoče pol svojega premoženja porabiti za brodovje in utrdbo meje. Rusija hoče v kratkem spraviti skupaj 6 milijonov vojaštva.

Hrvatska. Ogrski ministrski predsednik hoče napraviti mir in red na Hrvatskem t. j. pogoditi se meni s hrvatsko koalicijo in poslati „na kmete“ bana Raucha, ki je glavni vir nezadovoljnosti na Hrvatskem. Pred kratkim je bil pri cesarju v avdijenci, ki mu je naročil, naj zadovolji Hrvate. Sredi julija pride Weckerle na Hrvatsko, češ, da si ogleda od države nakupljene rudnike, v katerih namesti večinoma delavce iz Ogrske in vpelje magjarski kot službeni jezik teh podjetij. Spremljal ga bo baje v svrhu političnih informacij hrvatski poslanec pisatelj Babić - Gjalski.

Hrvatje in Magjari. Ogrska vlada namerava zlomiti odpor Hrvatov tako, da nakupi hrvatske rudnike in naseli po Hrvatskem po pruskem vzorcu Magjare. Pred šestimi meseci je že kupila ogrska vlada več premogokopov, zdaj se pogaja za nakup ostalih hr-

na vrh, sedemo v žleb in oddrčimo navzdol. Predno se zavemo, kaj je, priletimo z vso silo na tla, kjer nas prestrežeta dva uslužbenca. Tako drče dan za dnem vsi brez razlike stanov in spolov gospodje in dame. Komičnih scen pri tem seveda ne manjka.

Da bo naša radost do vrhunca polna, gremo še na drsališče s sanmi. Saj ni snega, pravite. Nič ne de. Dolga drsalnica napeta od zgoraj navzdol se razprostira pred nami, po nji pa drve sani za sanmi, par za parom. Prerinemo se skozi množico in gledamo. Dame se nam obotavljajo. Straši jih strmina in hitrost, s katero se leti z višave v nižavo, drugič pa se je treba vستي gospodu za hrbet ter se ga okleniti z nogami in rokami, kajti sani so zelo majhne: kaj storiti? Ako bi se vsedla gospodična spredaj, bi bilo še „sitnejše“, torej ne pomaga nič. Ker se peljejo vsi in vse ter se nihče ne spodtika nad onimi objemi, se peljemo tudi mi. Stopamo po ozkih stopnicah navzgor, na vrhu si izberemo svoje sanke in se vsedemo: mi spredaj, dame za nami, po dva in dva. Objamemo se trdo, kajti globoko pod nami vidimo konec drsalnice. Krepko se ovijejo nežne nožice okoli našega telesa, bele roke nas objamejo, kakor v času najhujše ljubezni. Nekdo

vatskih rudnikov. Kraji okoli Rume so popolnoma oživel z Magjari. Ravnateljstva premogokopov se snujejo v Rumi, Indijji, Vinkovcih in v Vrdniku. Povsod odpro rudnike. Delali bodo sami Magjari. Tudi rudnik v Novem Marofu je že kupljen. V Vrdniku grade 320 hiš iz cementa za delavce, zemljo kupujejo na debelo. Zgradili bodo magjarsko šolo, cerkev, bolnico. Premogokopi so vrlo bogati, ponekod so plasti, debele do 15 metrov. Vrtajo z dvema parnima strojema. Tako se magjarizira po Hrvatskem, na slovenski zemlji se bogate tujci, a domačini stradajo, ali pa beže v Ameriko. — Na zagrebškem vseučilišču so zaključili semester dne 20. t. m. Profesorji niso imeli komu predavati.

Srbija in Bolgarska. Ko je v Bolgariji prišla na vlado sedanja, demokratska stranka, se je mnogo mislilo, da nastane znaten preobrat v notranji in zunanji politiki Bolgarske. Zlasti se je pričakovalo, da bo demokratska bolgarska vlada vodila pametnejšo politiko nasproti Srbiji. A treba je vedeti, da smer zunanji politiki kneževine daje sam knez, in da je zunanji minister samo njegov izvrševalni organ in plašč, za katerim se knez skriva. Dokler obstoji na Bolgarskem osebni režim kneza Ferdinanda, ne more biti premembe v občni državni, a zlasti ne v zunanji politiki. — Odkar je na Bolgarskem na vladi „demokratska“ stranka, se odnosi med Srbijo in Bolgarsko vedno bolj zaostrejejo. Srbija tega gotovo ni kriva, tudi ne bolgarska vlada, pač pa — knez, ki je silno hud na srbske uspehe v Macedoniji in Stari Srbiji. Knez Ferdinand je največji sovražnik Bolgarije, ker je tujec, agent nemškega „Dranga“.

Pruski Poljaki. Osem sto Poljakov iz Poznanjske in pruske Šlezije je prišlo te dni v Krakov, pa so pred spomenikom poljskega junaka Kosciuska in pesnika Mickiewicza prisegli, da bodo čuvali čast poljske zemlje kot svojega življenja, da jim nič na svetu ne vzame ljubezni do domovine in do materinskega jezika. —

Črnogorski zarotniki. Na Cetinju je dovršena razprava proti obtožencem navideznega veleizdajstva proti knezu in njegovi rodbini. Posvetovanje o razsodbi je trajalo več dni. Dva „zarotnika“ sta obsojena na smrt; naha-jata se zdaj v ječi. Poleg njih so bili še štirje obsojeni na smrt, a ti so pobegnili, neznano kam. Drugi obtoženci so obsojeni od šest let zapora do dosmrtnje ječe.

Rusija po revoluciji.

Petrograd, v juniju.

Nenavadno zanimanje vzbuja sedaj psiho-loški moment Rusije, duševno razpoloženje, razdvojenost in utrujenost.

Reakcija je udušila polet, revolucija je oslabilala oduševljenje. Naj gledamo sedaj skozi

še šepeta: jaz se bojim, toda mi že drčimo, juhe! Par obupnih vzklikov in na dnu smo. „No, kako je bilo?“ vprašamo svojo gospodično. „Pojdimo še enkrat...“ Cela reka se vali proti blagajni: „pojedeme, pojedeme...“ — Pa pojdimo!

Med tem se je zmračilo, sami nismo videli, kdaj. Promenada okoli godbe se polni. Utrujene množice pritiskajo v restavracije in kavarne. Tudi mi si želimo malo oddahniti. Stopimo v moderno japonsko kavarno. Dobimo čaj, kavo, pivo, in zraven lahko pogledamo Japonke, ki so na glasu kot zelo žive in vabljive ženske. Če so naše gospodične morda ljubosumne nad našim navdušenjem za Japonke, se gotovo potolažijo, kajti krasotice niso ravno poslali z Japonskega. Ampak Japonke so in basta.

Ker vemo, da bo ob devetih razstava razsvetljena, je treba najti primerno mesto, kjer bi bilo najlepše videti oni svečani trenutek, ko se cela razstava zasveti v tisoč in tisočih žarnic. Plačamo torej in gremo nazaj proti vhodu. Pot nas pelje mimo slavne Maroldove panorame: Bitka pri Lipanah, ki je bila letos z velikimi stroški prenesena na to stran razstave, kjer bo poslej imela mir. Maroldova razstava nam je znana kot eno najkrasnejših umetniških del te vrste.

kakršnekoli naočala rusko družbo, vedno pridemo do istega rezultata: Rusija sedaj boleha. To vidijo in priznavajo vse socialne struje, tako bo odgovoril tudi skrajni revolucionar, in istotako skrajni monarhist. Vsak seveda bo posvoje razjasneval to duševno socialno stagnacijo. Reakcionarci imenujejo to stanje: Začetek ozdravljenja Rusije in ruskega naroda, uničenje nesrečne in proklete revolucije, ki je prinesla toliko hudega ruskemu narodu.

Reakcionarci in privrženci carizma vzdigujejo glave, ker postajajo zopet faktični gospodarji, absolutni lastniki velike Rusije, kjer se v celi ruski atmosferi čuti slabost, odporna moč je ponehala, opozicija se je umaknila, energije je zmanjkalo.

Reakcionarci slave zmago, a revolucionarji in demokratje obupujejo. V njihovem obupu pa so tudi velike nade; to upanje ni osnovano na trenutnem razmerju sil, temveč temelji na onem višjem principu pravice in kulturnega ljudskega stremljenja k višjemu načelu napredka in civilizacije.

Inteligenca, duševni vodja naroda, to je ona sila, ki je navduševala narod, ki ga je vodila na borbo, je postala indolentna. Inteligenca je sedaj brez srčnosti, zmagala jo je reakcija, in zato je zapustila ljudstvo v negotovem in nejasnem položaju. Ljudstvo sedaj ne ve, kam bi; pokorava se oblastem, a oblasti vedno bolj in bolj izrabljajo svojo premoč in svojo avtoriteto. V kolikor raste moč sedanje vlade, v toliko postaja tudi reakcija vedno močnejša. To se čuti povsod, po mestih in po deželi.

Policijska se čuti sedaj zmagovalko.

V celem ruskem socialnem življenju je vse obstalo. Duma je takorekoč mrtva, za njo se nikdo ne interesira.

Že se je začel vzbujati v gotovih krogih strah, da ne pade Rusija zopet v fazo letargije in dolgečasa, da ne pride zanjo zopet čas sumnje in sentimentalnosti, ker se narod ne zna ali ne more osvoboditi tiranstva, mraka in absolutizma.

Delavsko gibanje je popolnoma udušeno, istotako kmečko. Veliki agitatorji delavskih idej so vsi v ječah, ali pa v inozemstvu. Psihološka slika današnje Rusije predstavlja krvavo polje, kjer sta se borili dve močni vojski: Stari in novi duh.

P.

Štajersko.

Od treh strani proti Mariboru. (Dopis.)

Z vso silo so se vrgli Nemci prav zadnji čas na štajersko jezikovno mejo, ker so uvideli, da v sedanjem času v dobi smrtnega sovraštva in boja med brati Slovenci nimajo pričakovati

Velja, da si jo ogledamo drugič. Obširni prostor pred obrtno palačo so napolnile že tisočere množice. Godba igra. Vse čaka na deveto uro. Vsedemo se na stol, plačamo znani praški krajcar in pomislimo, kaj smo že vse videli. Vidimo pred seboj kulturno silo dežele in naroda, ki je zmožen podati svetu tak dokaz razvoja in napredka. Ura bije devet. Naenkrat se zasveti okoli in okoli nas. Vse stavbe naokrog se blišče v tisočeri žarnicah. Ljudstvo gleda in strmi. Godba zaigra. Tam visoko vrh stolpa obrtne palače odmeva v jasno noč fagot, ki je kakor odmev višjega sveta na človeško delo na zemlji. Obhajajo nas misli o napredku, o moderni kulturi in novem življenju. Kam hiti beg časa, kam speje kultura človeštva z vedno novimi iznajdbami? Spomnimo se na domovino tiho in mirno spečo za daljnimi alpami. Množice zapuščajo razstavo in se vsiljujejo k izhodu. Tramvaji zvone pred vhodom in beže drug za drugim prenapolnjeni z ljudstvom v mesto. Posreči se nam konečno dobiti malo prostora v vozu in oddrčimo po živih ulicah proti Pragi. Čutimo, da smo utrujeni.

Kakor omamljiv sen je prešel čas na razstavi. Vidimo, da bo treba iti tja zopet in si natančneje ogledati posamezne oddelke. Je to najboljše šola življenja. Končno se nam lahko

resnega odpora, da jim bo brez težave zagnati nazaj jezikovno mejo. Čehi se jim upirajo z vso občudovanja vredno žilavostjo, in v resnici na Češkem in Moravskem izgubljajo Nemci faktično na svojem posestnem stanju, kar priznavajo sami, a zato si hočejo izgube na severu nadomestiti s pridobitvami na slovenski zemlji. Zemljo med Mariborom in jezikovno mejo, ki je sedaj še slovenska, hočejo na vsak način ponemčiti, da bode Maribor, ki je ločen kakih 15 km od nemškega ozemlja, potem že združen z nemško celino.

Na treh straneh si grade most proti Mariboru: Od zahoda po Dravski dolini od Mute in Marenberka, od severa, od Št. Ilja ob južni železnici, in od vzhoda, od Št. Lenarta. Ta njihov načrt je dobro proračunan, in se jim nedvomno posreči, zakaj med nami je izginil narodni duh in volja samoobrambe, že smo brez požrtvovalnosti, brez zavesti, mi smo suženjske duše, ki nočejo živeti svobodni na svojih tleh.

Dravska dolina, vzhodno od Maribora je že napol ponemčena. Ljudstvo, ki je v vednem stiku z nemško gospodo, se je navzelo popolnoma nemškega duha. Najlepša posestva, vinogradi so v rokah nemških meščanov, ki vedno občujejo z okoliškim ljudstvom, in tako dobiva nemška govoreca, nemška ideja vedno trdnjše tla. Slovensko izobraženstvo iz Maribora pa se potika po mestu po nemških gostilnah, mestu da bi prirejalo po okolici poučne in politične shode, da se probudi ljudstvo in zave svojega rodu. Kaj so delali Čehi s češko okolico ponemčenih mest! Naši klerikalni poslanci pa, zlasti dr. Korošec iz Maribora, hodi hujskat narod v Savinsko dolino, kuje zdražbe, ščuje brata na brata. To so poslanci, da se Bogu usmili!

Št. Ilj, danes slovenska trdnjava, takojmenovani Port Artur, na severu Maribora, je na tem, da pade, da se odtrga od slovenske domovine. Nedavno so prinesli nekateri listi poziv:

Politični nasprotniki delajo na vse mogoče načine, da bi potisnili slovensko mejo prek Št. Ilja v Slov. goricah na jug do Maribora in do Drave. Nobeno sredstvo jim ni preostudno, samo da dosežejo svoj cilj. Začeli so delo, ki je povzročilo celo v nemških zmernih krogih, ki pa v zadnjem času nam niso nič manj nasprotni v narodnem oziru, veliko nevoljo. Pošiljajo v šentiljsko občino samo pruske naseljnike — protestante. Treba je pazljivega in vztrajnega dela nasproti takim nakanam. Pozivljemo v prvi vrsti šentiljsko občino in pa Št. Iljčane, ki imajo še v srcu nekoliko ljubezni do lastne grude, da ne oddajo ne pedi zemlje tem tujcem. Naprosimo jih, da nam takoj naznanijo, če hoče kateri domačin prodati svoje posestvo, in nam javijo, če je mogoče kupiti kako drugo domačijo. Slovenske rodoljube po širni Sloveniji pa prosimo, da skrbijo za to, da si tisti Slovenci, ki želijo nakupiti na tujem posestvu, izberejo

zgodi, da zadenemo srečni trenutek in pade na nas številka pol milijona ali milijon; fotografirali bi nas, natisnili nas v časopisih, v avtomobilu bi nas peljali, obdarovali bi nas, pogostili in lahko se vozimo potem cel večer po „skluzovki“ zastonj. V jeseni potem zadenemo loz in bogve kaj še z njim... Tramvaj drči po Vavčevskem trgu navzgor. Zdaj se šele spomnimo, da smo čisto pozabili na razstavi ogromni spomenik sv. Vavčeva ki je največje delo, največjega češkega mojstra Myslbeka. Pogledamo ga drugič. Toda koliko smo še pozabili, koliko! Pozabili smo tudi stehitati se pri izhodu, da bi vedeli, koliko smo pridobili ali izgubili. Razglednice smo pozabili pisati in kdo ve kaj še! Ah, na četrtilijonsko smo pozabili, Bogve, koliko kavalirjev ji je že odkrilo svojo ljubezen. Srečna četrtilijonska! Kdo bi se bil sicer zmešnil zanjo razen njen ljubljeneč, če ji je še zvest. Bogve, kaj se ji bo sanjalo po tako slavnem dnevu?

Smo na Vinogradih. Tiho in mirno spi mesto, kakor da ga ne moti hrup in šum, ki polni svet onkraj Letne. Poiščemo si hladno kot na vrtu kake restavracije in pomislimo, kako je hitro v nekaj mesecih vzrastla ta krasna razstava, kako je že vse obupavalo, ko se je bližala pomlad, in kako je pod pritiskom neiz-

ravno ta kraj za svojo novo domovino. Bratje Kranjci! ki si hočete urediti novo gospodarstvo in si ustanoviti dobro ognjišče, zglasite se! Zemlja je tukaj rodovitna, ki bode donala dovolj dohodkov; vi pa boste pravi obmejni stražniki, neustrašeni bojovníki za narodne svetinje. Na resno delo! Prosimo tiste, ki bi se hoteli naseliti v Št. Ilju in nad Mariborom, da se zglase v uredništvu „Slov. gospodarja“, ki hoče voditi to akcijo.

A nista pretekla še dva tedna od tega, že so poročali iz Št. Ilja ob novih nakupih slovenske zemlje po „Südmarki“. Kupila je takozvano Minerlijevo pušo, kjer naseli dve protestantski rodbini, eno s petimi, drugo s sedmimi otroci. Tudi na Kresnici je kupila Südmarka dvoje posestev. Vprav v Št. Ilju je kupila nekdanjo Repnikovo gostilno za 43.000 kron, ravno tam je kupila nadalje veliko Brusovo gostilno. — Slovenci pa gledajo mirno to grabežljivo delovanje. Čudimo se Slovincem iz Maribora, kako morejo ostati mrzli, ko se vendar ravno pred njim dogajajo stvari, ki so preobupne.

„Nihče se ne gane. Tako z vso vnemo zida Südmarka most do Adrije. Naši slovenski kapitalisti pa rajši kupujejo posestva na Gornjem Štajerskem ter dajo zanje milijone, tu pa, kjer bi kaj koristili narodu, meže. Po naši lastni krivdi bo nekega dne padel slovenski Št. Ilj“. — Tako jadikovanje so zagnali naši listi na to, in s tem je bilo vse storjeno. Kaj bi Čehi rekli na to!

In celo Slovenci, ki so baje zavedni, a tako, da je strah, prodajajo svoja posestva radi Südmarki, ker preplača vsa posestva. Tu se zopet vidi vsa značajnost in ljubezen (!) do doma naših ljudi! Spomnimo se, kako žilavo, kako zvesto drže Poljaki v Prusiji svojo rodno zemljo! Ne odtrga jih od nje zlato pruske vlade, niti grožnje, niti zatiranje nemških birmičev. Pri nas pa je samo potegnila malo ostrejša sapica, zažvenkljale so kronice, in že se prodaja na debelo slovenska zemlja. O urbem venabilem! O podkupljivi narod, ki bo skoraj izginil in se prodal sam, če le najde kupca!

Sedaj je v Št. Ilju že naseljenih okoli 54 protestantov, ki imajo lastno cerkveno občino in svojega pastora. Pred tremi leti pa tam še ni bilo niti enega. Pastor hodi v šolo in sedi v krajnem šolskem svetu.

Take so razmere na severu od Maribora, a na vzhodu? Tam je Št. Lenart v Slov. goricah. Nemci so se vrgli ravnotako nanj z veliko silo. Na vsak način ga hočejo ponemčiti. Predvsem jim je na poti slovenska šola in slovensko učiteljstvo te šole. Temu hočejo nasproti postaviti nemško šolo in nemško nacionalno učiteljstvo, zakaj kakršna je šola in učiteljstvo, taki so potem prebivalci kraja. Nemci očitno priznavajo, da se je boj za Št. Lenart šele pričel in da se razvije v pravo vojno. Usodepolno bo za

prosne češkega „musi“ rastla in rastla v čast in ponos kraljevske Prage in češkega naroda. Od vseh strani se vsipljejo tuje na praško razstavo in tudi za nas bi bilo morda koristneje, da bi prišli sem gledat napredek malega a čilega in naprednega naroda, nego da hodimo na Dunaj delat štafazo ali da hodimo molit za srečo svojega naroda v Lurd. V delu in napredku je rešitev malega naroda in to delo in napredek mora biti tem intenzivnejši in večji, čim večja in pogubnejša je sila, ki pritiska na nas. Praška razstava nam da mnogo misliti in želeči je, da bi se letos sešlo na nji mnogo slovenskih gostov, čeprav ima veliko napako, da nima — slovenskega vina.

Končno vzamemo v roke svoj portmané in pogledamo, kako in kaj. Res, vročina je bila huda in ni čuda, da se je tudi denar posušil. Ne moremo se pritožiti. Odiranja na praški razstavi ni. Cene so skoraj normalne. Seveda brez denarja ni razstave niti zabave. Edino vino je bilo drago, no, pa ko bi bilo vino, naj bi že bilo, ampak... Nič ne de. Za pivo nam je še ostalo. Plačamo svoj vrček in gremo spat z veliko zadovoljnostjo, da smo preživeli lep dan na praški razstavi.

onega, ki bo premagan, posebno za Slovence. Pomenljive so besede, ki jih beremo v nekem nemškem listu: „S Št. Lenartom bi veliko padlo!“

A ni verjetno, da bi se ganili štajerski Slovenci. Sploh se zdi, da so izgubili ves narodni čut. Stranki upijeta in očitata druga drugi, da je ona kriva slovenskega nazadovanja okoli Maribora. Resnica pa je, da sta krivi obe stranki. „Narodni svet“ ne dela prav nič in obstoji samo navidez na papirju, mariborsko „Katoliško društvo“ se istotako ne gane. Res, štajerski prvaki in domoljubi so uzor-narodnjaki!

Sedaj je okoli Maribora že širok nemški oklep, vasi in cele občine, kjer pred dvajsetimi leti še ni bilo duha ne sluha o Nemcih, so danes nemške. In baš sedaj je občina Tezno, ležeča južno od Maribora, padla v nemškutarske roke. Ker postavi tam šulferajn nemško šolo, bo občino težko zopet priboriti.

Tako napredujemo Slovenci na Štajerskem.

„Narodna stranka“ štajerska je imela v nedeljo v Celju glavni zbor zaupnikov. Dr. Božič je poročal o volilni reformi: Nemška večina v deželnem zboru misli štajerske Slovence popolnoma udušiti. Število mandatov se ima zvišati za 12, ki pa pridejo vsi v prid nemški večini, Slovenci ne dobe ničesar. Spodnještajerski Nemci in renegati, ki že imajo po krivici tri mandate, bi dobili še enega v splošni kuriji. Torej okrog 40.000 spodnještajerskih Nemcev bi imelo 6 mandatov, dva namreč tudi iz veleposestva in trgovske zbornice, 500.000 Slovencev pa 10 poslancev. To je slika volilne reforme, kakor jo namerava nemško nacionalna večina v deželnem zboru. „Narodna stranka“ zahteva, da se število slovenskih poslancev zviša od 10 na 15. „Za ta minimum se moramo boriti in pod nobenim pogojem odstopiti od njega.“ Poslanec pa naroča stranka najstrožjo obstrukcijo. — Končno je bila vsprejeta v tem smislu resolucija.

„Slovenski gospodar“ v službi celjskih nemčurjev. V predzadnji številki je prinesel imenovani mariborski list notico: „Ivan Rebek, ključavničarski mojster v Celju, je bil izvoljen odbornikom celjske „Zadružne zveze“; liberalcem služi, od naših pristašev pa tudi rad jemlje zaslužek.“ — Podlost, ki jo zmore le kak klerikalni, brezdomovinski list. S to notico hočejo mariborski politiki doseči, da bi celjska duhovščina, ako ima delo, rajša dala zaslužek kakemu nemčurškemu ključavničarju v Celju nego Slovencu, ker tam ni drugega slovenskega ključavničarja. Oni je lahko tudi brezverec ali protestant, kar jih je v Celju med Nemci dosti, samo Rebek ne sme zaslužiti, ker je sicer veren katoličan, vzgaja otroke v narodnem in verskem duhu, ali ima smolo, da si ga je izvolila „Zadružna zveza“ za odbornika, kjer lahko deluje za gospodarsko blagostanje vseh Slovencev, brez razlike političn. mišljenja! — Tu se zopet vidi, kako Kajnov politiko vodi ta mariborski list, in ni čuda, da Slovenci v Mariboru in okolici drve naravnost v nemško žrelo, ako imajo takšno glasilo! Fej ostudnemu ubijalcu svojega brata!

Črni sad „Südmarke“. V Št. Ilju v Slov. Goricah so pri zadnjih dopolnilnih volitvah zmagali Nemci in nemškutarji.

Boj za slovensko šolo v Krčovini — Leitersperg pri Mariboru. V petek in v soboto so bili klicani starši v krčovinsko šolo v šolanih otrok, da se izreko ali za nemško-slovenski, ali za samo nemški pouk. Preiskavo, kateri je prisostvoval krajni šolski svet, je vodil okrajni glavar M. Attems. Nerazsodnim staršem so se v zadnjem času odprle oči in so sprevideli, da se slovenski otroci v popolnoma nemški šoli ne nauče niti slovenskega, niti nemškega jezika in tako zaostanejo v splošnem napredku. Zato je glasovalo 97 staršev za dvojezično šolo, a 77 za samo nemško. Po tem ljudskem glasovanju je menda za enkrat zagotovljen tudi slovenski pouk. — Tudi iz drugih krajev nam poročajo, da bijejo hude boje za obstoj slovenske šole. Tako se godi pri nas na Štajerskem.

„Narodni svet“ za Štajersko se boja „marljivo“ giblje. Sestavlja seznam spodnješta-

jerskega trgovstva in je razposlal pole z vsemi potrebnimi vprašanji. — Imenitno! S kako žilavostjo in železno doslednostjo baš zadnji čas štajerski Nemci gredo na delo, in so že pripravili vse, da nam odkrhnejo celo občino na meji! Pa celo na tihem je vse njihovo delo. „Narodni svet“ ni posegel doslej niti najmanj v to usodno gospodarsko borbo. Sedaj pa že poje o svojih slavnih činih: Seznam sestavlja! Narodnjaški šport!

Rožljajoče rajhsmarke. Berlinski „Allgem. deutscher Schulverein“ šteje okrog 37.000 členov in je lani v germanizatorične namene razposlal 120.000 mark izven Nemčije. Društvo gradi in kupuje z judeževimi groši šole in ljudi, svoje delovanje je raztegnilo povsod, kjer le životari kako nemško človeče. V Avstrijo pošilja knjige in denar, nadalje v Baltsko deželo, v Ameriko, Afriko in vzhodno Azijo in Avstralijo. Društvo pravi v svojem poročilu, da na južnem Štajerskem napreduje utrditev nemške jezikovne meje, nemški jezikovni otok v Mariboru je dobil na nemški šoli v Slov. Bistrici krepko zaslombo. Tudi v druga nemška gnezda po Štajerskem so poslali podporo. Na Kranjskem in Primorskem pa je društvo, kakor pravi, ustavilo nazadovanje že močno skrčene nemške posesti. — Slovenci se torej nimamo bati samo nemškega šulferajna v Avstriji, temveč tudi onega v Prusiji, ki leto za letom razpošilja denar po svetu, da nakupi duš za mater Germanijo.

Veselo gibanje na Štajerskem. Zdi se, da se polagoma le začno gibati Slovenci na Štajerskem, da ustavijo vsaj nekoliko previharno prodiranje germanizma na slovenski Jug. Več posestev po mestih in drugih krajih je prešlo v slovenske roke n. pr. v Ormožu, v Vuhredu, v celjski okolici in drugod. To je baje začetek velike naselniške akcije, ki so jo začeli večji slovenski zavodi v zvezi s Ciril Metodovo družbo. — To zadnje poroča „Grazer Tagespost“, in le škoda je, da ni res. Kaj zares koristnega in potrebnega se ne lotimo nikdar.

„Zvezo narodnih društev na Štajerskem in Koroškem“ je ustanovila „Narodna stranka“ v Celju. Zveza obsega nepolitična narodna društva (bralna, izobraževalna, delavska, požarna, knjižnice i. t. d.). Dne 28. m. m. je bil ustanovni zbor, pristopilo je že 57 društev.

Prestopilo je k protestantizmu doslej v Mariboru 1300 oseb.

Koroško.

Razmere koroških Slovencev v državnem zboru.

V proračunski razpravi v državnem zboru so zadnji teden zapored govorili trije poslanci o razmerah koroških Slovencev, in sicer Grafenauer in dr. Hočevar s slovenske strani, ter Nagele, velikovski poslanec z nemške, ki je na nečuvno nizek način hotel znesti se nad Slovenci.

Poslanec Grafenauer je govoril o neznosnih šolskih razmerah na sloven. Koroškem. Rekel je med drugim:

„Govorim v imenu naroda, ki ga hoče v smrt obsoditi naprava, ki se imenuje življenje naroda. To je šola. Ta rod pa so koroški Slovenci. Po zadnjem ljudskem štetju še tretjina prebivalstva v deželi. Vsak pameten politik bo spoznal kot popolnoma naravno, da se poučuje v učiteljišču take dežele drugi deželni jezik kot obvezni predmet. Na celovškem učiteljišču pa slovenščina ni niti za slovenske učence obvezni učni predmet. Na Kranjskem, kjer je nemškega prebivalstva samo pet odstotkov, nimajo Nemci samo dovolj ljudskih šol, ampak so celo s srednjimi šolami naravnost prenasršeni, in niti vladi niti deželnemu šolskemu svetu ne pride na misel, narediti na učiteljišču nemščino za postranski predmet. Kdor potemtakem to stremljenje avstrijske vlade ne more spoznati, je slep in bolnik v javnem življenju.“

Govornik pravi nato, da je to vladno sredstvo, s katerim hoče preprečiti potrebno število slovenskih učiteljev, in tako ponemčevanje olaj-

šati. „Zdi se, da se sploh prišteva uničenje koroških Slovencev k državnim potrebam.“

Po izkazu koroškega deželnega šolskega sveta je na Koroškem za Slovence 84 takozvanih dvojezičnih šol in le tri slovenske. Mi hočemo take ljudske šole, v katerih je poučni jezik slovenski, nemščina pa učni predmet. Takih šol pa nam vlada ne dovoli, ker sicer ne more pospeševati ponemčevanja. V koroških dvojezičnih šolah pa poučujejo slovenske otroke v nemškem jeziku. Slovenščina je le pripomoček „za silo“, ne pa obvezen učni predmet, še manj poučni jezik. S tako šolo se slovenska mladina niti pametno ne ponemčuje, ampak poneumnuje. V teh šolah se otroci le v krščanskem nauku poučujejo slovenski.

Štirideset let že imamo ta zmedeni šolski sistem na Koroškem. Uspehi pa so žalostni v duševnem, gospodarskem in moralnem oziru. Sadovi tega nesrečnega sistema se kažejo med ljudstvom, pa tudi pri onih slovenskih učiteljih, ki so vzgojeni v nemškem duhu.

O takih šolskih oblastvih pravičen državljan ne more reči drugega, nego: „Vrag jih vzemi!“ Namen vlade je, da zatre koroške Slovence. Ali se ji to posreči, je drugo vprašanje.

Odgovarjal mu je poslanec Nagele. Njegova izvajanja so bila na višini krčmarske politike, polna zavijanj in nevednosti. Rekel je, da na Koroškem sploh ni treba narodno-slovenske propagande, ker koroški Nemci nikoli niso bili proti narodni posebnosti slovenskega prebivalstva, (ako govori samo nemščino.) Glede šolstva je rekel, ako bi bila večina v deželnem zboru sovražna Slovincem, bi ustanavljala slovenske šole, kar bi pomenilo za Slovence gospodarsko in kulturno škodo!! V tem smislu je povedal svoje nemško-nacionalne duhovitosti.

V petek je govoril dr. Hočevar o gorostanskih krivicah, ki se gode koroškim in štajerskim Slovincem in je našteval neštete krivice, navajal je najbolj kričeče kršitve zakona o ravnopravnosti od strani avstrijskih vsenemških sodnikov.

Slovenska šolska deca na Koroškem. Dva dogodka, ki ju je objavil „Mir“, morata ogorčiti vsakega narodno čutečega Slovenca. Učitelj v Šmarjeti v Rožu je klofotal slovensko deklico, ker mu ni mogla povedati nemški, zakaj je ni bilo prejšnji dan v šolo. — Učiteljica v Lešah je najela šolarico, ki ima paziti na šolarje, da ne govore v maternem slovenskem jeziku. Vsakega, ki črhne kako slovensko besedo, učiteljica kaznuje. — Slovenski otroci so tepeni samo zato, ker govore, kakor jih je učila mati. Kdor se spominja te vnebovpijoče krivice, bode rad podaril malo od svoje revščine, ako je ubog, in mnogo od svoje obilnosti, ako je bogat, naši družbi sv. Cirila in Metoda, ki marljivo skrbi za to, da bodo naši otroci smeli slovenski govoriti v šolah po vseh slovenskih pokrajinah.

Podkrnos. Nemški „Schulverein“ je podaril 500 kron za šolo v Podkrnosu na Koroškem, ki se je razširila v dvorazrednico. Ta dar je dal občini zato, da pridobi članov zase in za nemško napredno stranko („deutsch freundliche Slovenen“). Občina Žrelec, v kateri leži Podkrnos, šteje po ljudskem štetju 462 Nemcev in 785 Slovencev.

Delitev občin. Na Koroškem so začeli Nemci in ponemčenci delati na to, da razdele občine, da jim zavedne slovenske vasi ne delajo sitnosti. Sp. Dravograd so razdelili samo zato, ker so dobili Slovenci večino v občini. Deliti pa hočejo samo tam, kjer so Slovenci na površju ali je nevarnost, da pridejo. To je občina Vernberg pri Beljaku in Važenberg nad Velikovcem.

Primorsko.

Pismo iz Trsta.

Tržaški Slovenci imenujejo svoje šolsko vprašanje „šolsko mizerijo“. Znana je tridesetletna zgodovina borb za slovensko šolo v Trstu: Deputacije, skupščine, demonstracije in vladne

obljube. Slovenci niti prihodnje šolsko leto ne dobe niti od magistrata, niti od vlade svoje težko pričakovane ljudske šole, dasi je pred nekoliko meseci bilo govora in ostrih polemik, da je vlada že odredila v proračunu vsoto za prvo slovensko ljudsko šolo v Trstu.

Italijanski magistrat trdi zmirom enako, da je dal Slovincem dosti šol v okolici, italijanski časopisi pa pozdravljajo s prisiljenim veseljem doseženi sporazum med obema narodnostima glede volilne reforme in kličejo slovenski manjšini, naj se drži v mejah svoje posesti, ker drugače boj — na nož.

Ali dasi so že zdavnaj po naravnih zakonih pretrgane te meje, in se Slovenci v mestu samem, pri morju, čutijo kot doma ter naslanjajo se na statistiko zahtevajo v mestu ne samo ljudskih, nego tudi srednjih in zlasti strokovnih šol, Italijani najdejo še vedno razloge, da vodijo proti nam boj, dokler ne ostane eden mrtev na bojišču.

Razume se, da je drugo vprašanje, kakšen je uspeh tej borbi. Napredek Slovenstva! Pa tudi „šolska mizerija“ se menda pomika rešitvi nasproti. Res da niso odjenjali Italijani, niti se ni vlada spametovala. Tudi to pot so pomagali, kot bo javkala irredenta, ruski rublji.

Torej kako je to bilo?

Pred dvema leti so osnovali tukajšnji slovenski in hrvatski trgovci „Trgovsko in obrtno zadrugo“ z namenom, da od čistega dohodka tega zavoda ustanove trgovsko šolo za trgovski naraščaj. Med tem je lani ogorčenje med Slovenci radi šolske mizerije priklopelo do vrhunca. V slabe italijanske ljudske in srednje šole nečejo pošiljati svoje dece, a v državnih nemških šolah „ni bilo prostora“. Zakon pa pravi: Ali pošiljaj otroke v šolo, ali pa plačaj kazen!

Ni bilo druge: Vse je vprlo oči v ubogo Družbo sv. Cirila in Metoda. In ta se je odzvala — ali v mestu ni bilo mogoče najti 2 ali 3 sob za šolo. Kje bo Italijan dal v najem stanovanje za slovensko šolo! Nazadnje so se Slovenci morali zadovoljiti s sobico v trgovskem društvu, kjer posluje tudi omenjena banka. In tako so dobili Slovenci v spodnjem mestu skromno podružnico svoje družbine šole pri Sv. Jakobu.

Razume se, da je bilo to premalo. Te dni se zopet slišijo glasovi iz tisočerihih grl: Kam bomo z otroci? Magistrat pravi: V okolico, vlada pa — proučuje razmere! Tedaj pa se je zganila Trgovska zadruga. Nameri se na hudega Italijana in mu pokaže 4 mošnje po sto tisoč kron. Lah gleda denar in misli na svoje irredentovske ideale. Bojuje se sam s seboj, poti se, brani in popušča. Njemu 400.000 kron, a trgovski zadrugi dve krasni palači, ki se raztezata od ulice Stadion do Acquedotto. Kdor pozna Trst, ve, da je to najsrednejši del mesta, blizu gledališča Politeama Rossetti.

In tako bo začetkom prihodnjega šolskega leta stal na pročelju palače v ulici Acquedotto napis: „Slovenska ljudska šola“, a na pročelju palače v ulici Stadion „Slovenska trgovska šola“.

Krasna primera samoobrane in narodne zavesti!

Letos je bilo na nemški državni gimnaziji med 465 dijakov 158 Slovencev in Hrvatov, in tako je tudi po drugih šolah: Povsod je vsaj tretjina dijakov slovenske, ali sploh slovanske narodnosti. In kljub temu vlada noče videti in vedeti, da imajo Slovenci pravico na narodne šole tudi sredi mestnega ozidja.

Kranjsko.

Zahteva samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani je bila opremljena z mnogobrojnimi podpisi izročena dne 10. malega srpana 1907 mestnemu občinskemu svetu, ki jo je oddal podprto s svojo pritrdilno izjavo kranjskemu deželnemu odboru. V imenu mnogo ljubljanskih narodnjakov si dovoljujemo ob obletnici imenovane vloge vprašati slavni deželni odbor: Zakaj se odlaga rešitev te upravičene zahteve? — „Slovenec“ je svoj čas obljubljal, da bo lice Ljubljane takoj slovensko, kadar pride deželni odbor v klerikalne roke. To se je zgodilo, zakaj od-

bornika velika domoljuba dr. Lampe in dr. Šusteršič ne storita svoje dolžnosti? Ali pojmeta po sledovih prejšnjega odbornika klerikalnega Papeža?

Trubarjev spomenik na križevem potu. Prejeli smo: Lepa je bila misel postaviti našemu očaku in učitelju Trubarju spomenik v Ljubljani, in ugodno smo bili očarani, ko je preletela mesto in deželo vesela vest, da je denar za spomenik, ki naj velja kakih 12.000 K, že pripravljen: Dva rodoljuba sta podpisala vso svoto. Nevtegoma so izročili delo slovenskemu kiparju Bernekerju, ki po Dunaju lovi grižljaj za svojo umetnost, in vrli mož je zares v najkrajšem času napravil načrt in ga poslal odboru za Trubarjev spomenik v vpogled. Izvrstno je ugajal, zares, mož je pokazal, da je kos svoji nalogi. Ves spomenik tako priprost, a hkrati imponujoč po svoji skladnosti. Govorilo in pisalo se je, da mora biti odkritje spomenika že letos septembra meseca, zaeno s časnikarskim kongresom. Kdo bi ne bil vesel, kdo ne bi pohvalno dal časti slovenskemu naprednjaštvu, kdo se ne bi čutil primoranega, da z največjim odobravanjem izreče ime predsednika spomenikovega odbora! No, kaj pak! V tem štadiju pa je vsa stvar nenadoma obstala. Kipar na Dunaju je modeliral Trubarja, iskal primerni atelje, pisal odboru enkrat, dvakrat, naj mu pošljejo nekaj na roko, zakaj brez novcev ni nič. Seveda, odbor ni mogel kaj. Tam stoji zapisano, da tista dva rodoljuba dasta ves denar, ali odbor ga nima. In tako pošlje odborov tajnik kiparju na Dunaj zelo lepo pismo. Seveda je s tem zelo malo pomagano dunajskemu umetniku: Dva koša lepih besed, pa ne dobiš zanje pesti ilovice, kje pa je šele cel Trubar. In tako stvar stoji, in zdi se nam, da bi se nekomu najlepše zdelo, ako bi stvar zaspala. Umetnika na tak način potegovati, pa ni lepo, ne dostojno slovenskega naprednjaštva. In zdaj je še vedno vprašanje nerešeno: Kaj bo s Trubarjem?

„Slovenski Branik“ poroča: 190. vodstvena seja „Družbe sv. Cirila in Metoda“ poroča: „Kat. politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ v Celovcu ni odgovorilo vodstvu, ki ga je pred nekaterimi meseci vprašalo za svet zaradi ustanovitve družbenega vrtea in šole v Borovljah; isto društvo tudi ni odgovorilo, kaj je storiti, da se reši neka šola na Koroškem iz objeta „Schulvereinovega“. — Pravi naslov tega društva bi bil: „Društvo zoper Slovence na Koroškem.“ Sramota!

Ljubljanski grad. — Govorilo se je vsekrižem, vsekrižem se je že pisalo o restavriranju in o preuredbi ljubljanskega gradu, pa je še ostalo do danes vse, kakor je bilo. Samo stari zvonček so obesili nazaj v kapelin stolpič. Včasih so pravili, da bodo namestili na gradu umetniško galerijo. No, ta misel je ostala misel: prostori so taki, da jih ne kaže preurejati. Grajskega zunanjšega lica ne smejo izpreminjati, brez tega pa je razstava kipov in slik, ki zahtevajo svetlobo, nemogoča. Zdaj mislijo na restavracijo. To bi se dalo v resnici napraviti in vspeh bi ji bil zagotovljen. Ali brez vzpenjače bi se ne vzdrževala.

Umetniški paviljon — permanentna razstava — slikarska šola v Ljubljani. Ob vhodu v tivolski drevored in nasproti Bleiweisovega parka namerava zgraditi akad. slikar Rikard Jakopič večje pritlično poslopje. Cela stavba bi služila izključno slikarskim in sploh umetniškim namenom. V njej bi bila nameščena dosedanja Jakopičeva slikarska šola, ki ji je želeti najboljših nadaljnjih vspehov, poleg nje slikarski atelje in velike važnosti bi bila stalna razstava, ki bi se nahajala istotako v njenih prostorih. Tukaj bi bila razstavljena dan za dnem manjša in večja slikarska in kiparska dela domačih umetnikov, ki bi si jih lahko vsakdo proti majhni vstopnini ogledal. In prinašala bi dvojne koristi: umetnikom bi pomagala razpečavati svoja dela in občinstvu nudila istočasno priliko okrasiti domove z domačimi umetninami. In mogoče bi celila celo tisto veliko vrzel, ki loči naše umetnike od občinstva in narobe. — Osnutek je vsekakor velikega pomena in želeti je, da bi se skoro uresničil. — Stavba, za katero je izdelal načrt arhitekt Fabiani, bi stala samo začasno

na omenjenem prostoru, ker pride narodopisni in obrtni muzej, kakor se je govorilo, ali celo slikarska galerija na njeno mesto.

Jugoslovanska slikarska razstava. Občinski svet ljubljanski je v zadnji seji sklenil na prošnjo umetniškega društva „Lada“, da prepusti brezplačno dvorano v „Mestnem domu“, in da prispeva mestna občina 500 kron, da se priredi prihodnjo jesen umetniška razstava jugoslovanskih slikarjev v Ljubljani. Mestna občina nakupi tudi nekaj slik za bodočo mestno slikarsko galerijo.

Požar na Bledu. Na sv. Petra in Pavla je pogorela vas Grad, in sicer je ogenj upepelil 35 hiš, s skednji in hlevi vseh poslopij 80. Škodo cenijo na 500.000 kron. Vsled silne suše in vročine je bila naenkrat vsa vas v ognju, mnogim je zgorelo vse, celo denar. Zato je beda velika, in nabirajo darove za pogorelece. Uničene hiše so bile večinoma stare, pokrite z deskami.

Slovenska posojilnica v Kočevju. Ta nova slovenska zadruga — po Schulze-Delitschevem sestavu zasnovani osrednji slovenski denarni zavod — že posluje prav uspešno. Rešila je že marsikatero hranilno vlogo slovenskemu denarnemu trgu in podelila kočevskim Slovincem že precejšnje število ugodnih posojil. Ker je dela toliko, da ga načelstveni člani sami vkljub požrtvovalnosti ne morejo zmagovati, nastavi „Kočevska posojilnica“ sedaj tajnika. Nemci so sedaj že dvoje posojilniških napisov zamazali z barvami. Naš zavod je bil gospodarska potreba, zato je vsako upiranje gnilega kočevskega meščanstva zaman. Nemški krščanski socijanci so ustanovili po Kočevskem 10 rafajznovih posojilnic.

„Slovenska sokolska Zveza“ si je na svojem občnem zboru izvolila dr. Ivana Oražna, zdravnika v Ljubljani, za zveznega starosta. Prejšnji starosta je bil dr. Ravnihar, ki je pa že za zadnjih deželnozborskih volitev prostovoljno odstopil.

Osuševanje ljubljanskega barja. Tamesec se prično dela za osuševanje ljublj. barja. Stavbni urad za osuševanje barja, ki ga vodi stavbni svetnik Pavlin, že nekaj mesecev izdeluje načrte, in zdaj se začno izvršilna dela. — Stroški so proračunjeni na več kot 4 milijone kron, v glavnem bo treba poglobiti vodni odtok, in sicer bodo zahtevala ta dela 4 do 5 let. — Letos napravijo zatvornico, katere namen bo, da zapre nizki in sredni vodi odtok po Gruberjevem kanalu, ki pa se bo ob visoki vodi lahko odprla za odtok vode z barja. Izkopali bodo v Ljubljani 313.500 kubičnih metrov, v Gruberjevem kanalu po 181.300 kub. metrov.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ priredi v nedeljo, dne 5. julija 1908 na vrtu „Narodnega doma“ v Ljubljani pod pokroviteljstvom narodnih dam v prid skladu za „Trgovski dom“ in skladu za podpiranje onemoglih članov veliko vrtno veselico. Spored: 1. Petje pevskega zbora slovenskega trgovskega društva „Merkur“. 2. Sodeluje sl. „Društvena godba“. 3. Ples v „Sokolovi dvorani“ s sodelovanjem sl. „Ljubljanskega okteta“. 4. Srečolov, paviljoni za jestvine, pivo in vino, kavarna, slaščičarna, cvetličnjak itd. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina 60 v. za osebo, otroci pod 10 let stari so vstopnine prosti. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v prostorih „Narodnega doma“.

Lokalna železnica Kranj-Tržič s postajami Naklo, Duplje, Tržič in s postajališčem in nakladiščem Sveti Križ se dne 6. julija 1908 izroči javnemu prometu. Prvi vlak pojde v nedeljo. Napisi na postajah so nemško-slovenski.

Nova železnica Št. Janž — Trebnje. Dne 30. junija je pripeljal vlak iz Št. Janža prvi premog v Trebnje. Železniški stroj je bil tem povodom okrašen.

Železnica na Triglav. Inženir in doktor tehnike Fr. Steiner in Planinski sta izdelala načrt, po katerem bi se imela zgraditi železnica na Triglav. Za projekt se zlasti zanimajo turisti in prometna društva alpskih dežel.

Skupščina Družbe „Sv. Cirila in Metoda“ bo letos najbrže v Ptuj meseca septembra. Ako pa nastanejo kake ovire glede tega, bo skupščina v Ljubljani.

Vodovod za Kranj in okolico je zagotovljen. Med šenčurskim, predoselskim in voglanjskim občinskim zastopom in mestom Kranjem se je doseglo popolno sporazumljenje. Izvršila ga bo beljaška tvrdka Bocher.

Umetnost.

Iz Peruzzijskega ateljeja. — Oktobra meseca bo stal torej pred justično palačo že davno zasnovani cesarjev spomenik. Podstavek zanj izvršuje z vso naglico ljubljanska kamnoseška tvrdka Vodnik, a marmor obdeluje z enako hitrostjo spomenikov ustvaritelj v svojem začasnem in tukajšnjem ateljeju. Relief, ki polni zadnjo stran, je že do malega izvršen, istotako cesarjev doprski kip, ki tvori spomenikov vrh, preostaja torej še spredaj klečeča alegorična mladenka, ki se naslanja z eno roko na ljubljanski ščit, z drugo dviga kvišku in poklanja cesarju lovorov venec in predstavlja mesto Ljubljano, ki se zahvaljuje cesarju za njegovo pomoč ob času potresa. Ta potres je upodobljen v zelo vzpelem reliefu na nasprotni steni. Mlad mož stoji v plašni kretnji in s prestrašenim obrazom na levi, tik njega na tleh se zviha v grozi mlada mati z otrokom v naročju in poleg nje in na desni sedi isto tako na tleh od straha omamljen starec, in oči vseh treh se upirajo tja v ozadje, kjer se dviga v motnih konturah iz reliefa ljubljanski grad. Celoten utis nenavadno ugaja in enako posameznosti. To se pravi, da je prizor modelovan z dušo, ki polje sama v čustvih in jih umeje podajati ljudem in čarati gledalce v tisto, kar je pri ustvarjanju čutila sama — torej po roki resničnega umetnika, ki mu je dobra tehnika tako domača, da se mu ni treba niti od daleč boriti z njenimi težkočami. — Cesarjev doprski kip — vrh spomenika — je izpeljan posebno mirno in mehko. Oblika se topi v obliko, ploča se boči iz ozadja v ospredje, širi se, se dviga, pada, se oži in zopet širi in se staka ob koncu vaze. Pa je ta tehnika baš za to glavo nenavadno srečno izbrana, ker ji daje izvrstno karakterizacijo. Zato ni govora o nikakšni reklami, če prištevamo ta kip med boljše cesarjeve herme. Ženska v ospredju diši po konvencionalnosti, a celotna arhitektura gornjega marmornatega dela spomenika — podstavek je šele v delu — zlasti orel, ki je zasnovan tako, da se dviga njegov relief na desni in levi iz kamena in izteza od sebe perut, ki se gubi v navpično odsekani steni celega umotvora — celotna arhitektura torej in zlasti ta orel na opazovalca zelo ugodno delujeta. Spomenik bo boljši od Prešernovega, torej med najboljšimi — če jih pride kaj v poštev — v Ljubljani.

—e—

Slaven, ker čuva prtenino.

Slaven, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.

Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.

Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ki je brez vsake vrednosti.

Na debelo pri L. Minlos, Dunaj I. Mülkerbastei 3.

Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonialnim blagom in z milom.

Prosveta.

Znanstvena knjižnica „Omladine“. Slovenska akademična mladina, ki se zbira v „Prosveti“ in okrog „Omladine“, je začela izdajati znanstveno knjižnico. V vabilu na naročbo pravijo izdajatelji: „K temu podjetju nas je privedlo dejstvo, da primanjkuje sloven. literaturi skoraj popolnoma strogo znanstvenih, a vendar vsakega izobraženca zanimajočih preglednih del, posebno s polja filozofije, sociologije, politike; v naši nameri nas potrjujejo najtehtnejši vzroki: narodovi inteligenci treba podati pregledno znanstvena dela v narodovem jeziku, ako hočemo vzbuditi zanimanje za znanstvena in kulturna vprašanja v izobraženskem naraščaju, vzdržati in poglobiti ta interes pa tudi v širših slojih slovenske inteligence. Prepričani smo, da rodi temeljito, a vendar splošno umljivo, v posamezno znanost, v stremljenje in življenje posameznih

kulturnih epoh uvajajoče delo mnogokrat ne le trajno zanimanje za enaka vprašanja, temveč tudi dostikrat samostojno napredovanje in delovanje.“ Prvo delo znanstvene knjižnice je začelo pravkar izhajati, in sicer je to znanstveno delo češkega učenjaka, vseučiliškega profesorja Fr. Drtine: „Razvoj mišljenja evropskega ljudstva“ v prevodu V. M. Zalarja. Delo izide na približno 26 polah in v 6 mesečnih zvezkih po 4—5 pol. Predplačilo na celo delo znaša 4 krone 20 vin. Iz mnogih laskavih ocen češkega izvirnika navedemo odlomek iz „Narodnih Listov“: „Drtinova knjiga je tako pristopna in sveža, kakor malokatero znanstveno delo. Je nam krasen vzgled, kako treba govoriti k nestrokovnjakom ter zasluži v vsakem oziru priznanje v pravem pomenu popularnega a vendar skoz in skoz znanstvenega dela. Prevod je večinoma lep in gladek. Naslov: Upravišтво „Omladine“, Ljubljana.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnic. 1¼ ure od Ljubljane. Krasna planinska lega. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu. Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža in elektroterapija. Plavališče. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. —

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K 38.—

Novi model III K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštne prosto
pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Velecenjenemu slovenskemu učiteljstvu uljudno naznanjam,
da sem prevzel od g. Jos. Petriča

izdelovanje šolskih zvezkov vseh vrst.

Potrudil se bom, da ustrežem gg. učiteljem v vsakem oziru, bodisi glede kakovosti papirja, lične izvršitve in točne postrežbe. U nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim in nemškim blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ant. Slatnar, tiskarna v Kamniku

Izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov.

Podružnica v Spletu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po $4\frac{1}{2}\%$

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovci z zlatino in srebrnino. Ekspor.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dohl
se
povsod

Anton Turk

književnik in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeskih znamenj.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

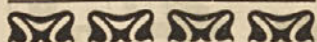
elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Slovenci spominjajte se podpor-nega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1820.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu * poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, žimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Hendra

Ljubljana, Dunajska cesta 20

~ Zaloga papirja, ~
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI
na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci,

kupujte užigalice v korist družbi
— sv. Cirila in Metoda. —

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte
povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostinah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skontraciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

$4\frac{1}{2}\%$

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po 6% . Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Edino pravi je samo Thierry-jev balzam

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljke je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloge v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gl. 6-90 in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, skozi in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveleček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik
S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihail Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu.

S to znamko opremljeni

Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citriona, jagoda, češnja, prvenec) so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvornice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda.

Steckenpferd- lilijino mlečno milo

Za kožo najmilejše milo.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5,500.000

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na **Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje**

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Tiskarna knjig in umetnin A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

Zdaj
8.—
kron

Za darila!

Preje
20.—
kron

3 leta
pism.
jamstvo

Zelo moderna remont. Gloria
Srebrna ura za gospode

Preje
K 20.—

Zdaj
K 8.—

3 leta
pism.
jamstvo

Ta posebno lepo izdelana ura ima skrbno preizkušeno, v kamnih tekoče kolesje, 3 krasno gravirane pokrove z odskočnim pokrovom in jo pošljemo za K 8.—, s sekundnim kazalcem K 9.— Razpošilja se po povzetju.

Avstr. družba za eksport ur
Dunaj, Westbahnhof 19.

Na tisoče priznalnih pisem!